

ДІЛО

ВІХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
Львів, Ринок 4, 10 П. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Кошто: П. К. О. Львів 504000.
Банку Чеської Лави
Прага „Діло“.
Рукописи не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
чвертьрічно 15.00 „
піврічно 30.00 „
річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕ-
ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ Б-НИ „ДІЛО“ В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Вже заграли японські гармати.

Японське міністерство війни оголосило в п'ятницю вполудне (місцевий час) такий кому-
нікат:

Большевицькі гармати бомбардують
дазі японські становища під Чанкуфен
і Шашаопін. Зрештою на кордоні без
змін.

у п'ятницю 5. п. м. в год. 4.30 вранці
почали вже грати японські гармати.

ОСТАННІ ЗУСИЛЛЯ ЛІКВІДАЦІЇ КОНФЛІКТУ.

Японський амбасадор Шігемітсу відбув у
четвер пополуноді конференцію з ком. Літвіно-
вим, що тривала 2 год. і 45 хвилин та торкала-
ся ліквідації совітсько-манджурського інциден-
ту під Чанкуфен. Амб. Шігемітсу заявив, що
конфлікт можна поладнати мирно на таких у-
мовах:

- 1) Японські війська, що заняли спірні
горби під Чанкуфен і Шашаопін, по-
кинуть їх під умовиною, що совітські
війська також відійдуть на означену
віддасть; 2) совітська влада приобіцяє,
що не займе знову згаданих місцевос-
тей; 3) ця невтральна смуга існувати-
ме до хвилини, аж комісії визначуть
кордон у цьому місці.

Міродатні кола підкреслюють, що япон-
ський уряд дає змогу совітському урядові по-
дняти спір без нараження свого престижу.

В п'ятницю вполудне японський віцеміністр
кордонних справ Горінуші конференцію з
большевицьким шарже д'афер Сметаніном і за-
протестував проти бомбардування большевиць-
кою артилерією в п'ятницю рано японських
становищ під Чанкуфен і Шашаопін. Горінуші
піддав, що запропонував у вчорашній роз-
мові припинення ворожої акції на кордоні.

ВОЄННА РАДА В ХАБАРОВСЬКУ.

СТАЛІН ВІДКЛИЧЕ БЛІХЕРА?

В Токіо кружляють поголоски, що
марш. Бліхер скликав до Хабаровська
воєну раду і зажадав від московсько-
го уряду дозволу вести енергійну во-
єну акцію, зокрема збомбардувати
більші торговельні і промислові осе-
редин Японії. Між совітськими провід-
никами зі Сталіном на чолі і марш.

Бліхером дійшло до поважних непо-
розумінь. Кружляють навіть поголоски,
що марш. Бліхера Сталін відкличе зі
становища начального вождя совіт-
ської армії на Далекому Сході. Бліхе-
ра заступить теперішній віцекомісар
оборони Федько.

ЦСАР ІДЕ НА ІНСПЕКЦІЮ МОРСЬКОГО АР-
СЕНАЛУ.

Цсар Гірогіто відвідає 11. п. м. морський
арсенал Йокосука й ескадри гідропланів у Кі-
сарасу. Тепер цсар перебуває в надморській
місцевості Гаяма, куди прибув з Токіо 30. лип-
ня ц. р.

„ТАЙМС“ ПРО БОЛЬШЕВИЦЬКО-ЯПОН-
СЬКИЙ КОНФЛІКТ.

„Таймс“ з 5. п. м. присвятив передову
статтю большевицько-японським справам. На
початку „Таймс“ стверджує, що в останніх 5-ох
роках були подібні до теперішнього конфлік-
ту, хоч не в таких розмірах, що нині, здовж
кордону Внутрішньої Японії і Манджуро. В де-
яких випадках ці конфлікти були дуже по-
важні, але остаточно кінчилися дипломати-
чними протестами і пропозиціями установи-
ти прикордонні комісії. Тому — пише „Таймс“
— розв'язка справи горбів під Чанкуфен не
відбійне від розв'язки попередніх конфліктів.
Однак тепер є інші тривожливі ознаки. Правда
і в Токіо і в Москві офіційні кола бажають, як-
що вже не закінчення то бодай зльокалізуван-
ня конфлікту. Хоч дипломатична винива по-
глядів має всі прикмети неуступчивості — оба
уряди у своїх офіційних заявах залишають ба-
гато можливостей, щоб остаточно порозуміти-
ся. Бажаання поладнати справу мирним шляхом
можна доглянути більше в Японії ніж у Мо-
скві. Це зрозуміле. Якби СССР мав дійсно во-
єнні наміри, не міг би вибрати відповідної хви-
лини, бо головне зусилля Японії звернене на
здобуття Ганкав, положеного 400 миль в горі
ріки Янтсе. Незрозуміле лише, що всупереч
мирним заявам не обмежено розмірів кон-
флікту. „Таймс“ складає вини на командантів
військових відділів обох сторін. За дальшим
розвитком подій слідкує Лондон з великим
зацікавленням, хоч не зі страхом.

Які справжні завдання Рансімена?

ПРОВІРЮВАННЯ НАСТРОІВ, ЧИ ГРА НА ЧАС?

ПРАГА, 5. 8. Чеське пресове бюро повідом-
ляє, що лорд Рансімен прийняв мин. четверга
пополуноді представників партії судетських нім-
ців — посла Куншта, л-ра Себековського, по-
сла Петерса і п. Шікетанца.

Лорд Рансімен відвідав у четвер міністра
внутр. справ Крофту, прем'єра Годжу та пре-
м'єра Бенеша.

„Народні Лісти“ пишуть, що праця лорда
Рансімена буде ділитися на два етапи: перший
буде присвячений простудіюванню річевим мате-
ріалом і високів та розмова з різними пред-
ставниками. Описав відвіде лорд на кілька днів
до Лондону. Після повороту почне лорд Ран-

сімен свою властиву місію, значить місію до-
радики й посередника між сторонами.

Одночасно „Народні Лісти“ пригадують
голос англійського „Манчестер Гардіану“, я-
кий гадає, що тут не йде взагалі про судето-
німецьке питання і тому завданням Рансімена
буде пізнати становище й задуми канцлера
Гітлера, що криються поза кулісами акції Ген-
ляйна.

Інші інформації з Праги подають, що зав-
данням Рансімена буде гра на провокацію. Ан-
галія і Франція хочуть синути агресивні пляни
Німеччині у відношенні до Чехословаччини
бодай до весни 1939 р.

Болгарія дістала французьку позичку.

Болгарська телеграфічна агенція проголо-
шує, що болгарський міністр скарбу підписав
позичкову умову, що на її підставі група фран-
цузьких банків відкриє болгарському урядові
кредит у висоті 375 мільонів франків у 12 ра-

тах. Ця позичка буде oprocentована на 5 і під
прд. Умова має клявузу, яка устійває, що ця
позичка можна зужити виключно на закупки у
Франції.

Густа стрілянина на Далекому Сході.

На Далекому Сході, на межі стику росі-
ської та японської імперії, точніше на манджур-
сько-совітському та корейсько-совітському кор-
доні під двома тижнями мають місце події, до яких
з щораз більшою увагою прислуховується увесь
цивілізований світ. З непрямого ще у по-
дробних зльокального інциденту, удару при-
кордонних військ біля спірного узгір'я Чанг Ку
Фенг розгорілися між совітськими та манджур-
сько-японськими військами бої, що з кожним
днем прибирають на інтенсивності та, коли до-
слідно брати офіційні японські повідомлення,
розгортаються у панораму справжньої битви.
Преса усього світу ставить питання: чи це по-
чаток російсько-японської війни?

В загальному контексті дотеперішніх подій
треба перш за все безсторонньо ствердити, що
безпосередня причина кровавого російсько-
японського конфлікту має багато темних місць.
До кого справді належало й тепер належить
зброєю і кровю оспорювати узгір'я Чанг Ку
Фенг? Обі спірні сторони конфронтують на сто-
рінках своєї преси документи та топографічні
знімки, які мають вигляд автентичності, та які
різко собі взаємно суперечать. Московському
документові — договоріві 6. Росії з Китаєм з
1886 р., з якого виходило, що узгір'я Чанг Ку
Фенг лежить по російським боці прикордонної
лінії, японці протиставлять і свої і французькі
географічні карти, що мали б документувати
щось зовсім протилежне. Далі: з чийого боку
війшов почин до конфлікту? В цій випадку обі
зацікавлені сторони кожна про себе солідар-
но відпекується авторства і скидає вини одна на
одну. Неясно також, в чітких руках находитись
під сучасну хвилину оспорюване узгір'я; в той
самий день, навіть у ту саму годину офіційні
совітські та не менш урядові японські повідо-
лення кажуть вірити, що Чанг Ку Фенг є в їхнім
неподільнім посіданні. Коли шукати правди по-
середній, виходило, що це узгір'я часто змінює
свого посідача й переходить серед лютих боїв
з рук до рук. Врешті скидається на гум та іро-
нію і лише буйною східною фантазією факт,
що навіть дата вибуху совітсько-японського
конфлікту має дві версії: за японськими дже-
релами совітська агресія на Чанг Ку Фенг сталася
12. липня, а Совіти впевняють, що почалося з я-
понського нападу у дні 15. липня. Дрібничка —
жизниця на три дні. Треба також з обов'язку ін-
формації звернути увагу на ще одну супереч-
ливість між японськими та совітськими повідо-
леннями. Японська агенція Домей щодня інфор-
мує про рейди совітської флотії на північну
Корею, про сотки скиданих совітськими літака-
ми бомб на залізничну сітку й особливо на коре-
анське містечко Кейко; совітський „Тасс“ те все
категорично заперечує та п'ятує як інсинуацію
погляд, немов би Совітам у прикордоннім кон-
флікті йшло про що інше, як тільки про оборо-
ну власної території.

А проте, якби воно й не було, є фактом, що
на Далекому Сході розгорілася кровава бороть-
ба. Під гук соток гармат, під гуркіт цілих ко-
лон панцирних танків та при дуже живій спів-
участі численних ескадр аеропланів спливають
кровю горби історичного вже Чанг Ку Фенгу
(по московським Заозерная) та поблизького мі-
стечка Шатсаопінг. Наступи і протинаступу чер-
гуються днями й ночами з небувалым зав'язтям.
По японській версії до 5. серпня нараховано по-
верх 500 вбитих і коло тисячки ранених черво-
ноармійців. На допомогу прикордонним вій-
ськам, силами яких і кровю яких цілий тиждень
„поладжувано прикордонний конфлікт“ при-
шли лінійні війська: по совітському боці три

полки піхоти (між ними 118 полк з Новокиївська) і змоторизована бригада, що японському ціла дивізія, знята, як повідомляють, з китайського фронту. Що більше — японці мали за-обсервувати на південь від Новокиївська велику совітську армію, зложену з 40 дивізій, що спіненими маршами наближаються до терену воєнних операцій.

У зв'язку з демонстраційними чи дійсними маневрами японської флотії, у Владивостоці мала — по японським джерелам — запланувати справдішній воєнний горячка і боеве поготівля. Обсудка кріпосних гармат не покидає ні на хвилину своїх стійок; летуни ночують кожний при своїх машинах. Вночі Владивосток потапає в темряві, тільки відгомін маршу військових стеж перериває тишину. А на територіальних совітських водах біля Владивостоку патрулюють совітські підводні човни, з яких 12 півоколесом заступило морський шлях до пристані. Мав сюди прилетіти вчора шеф совітського генерального штабу Шапошников. Подібне воєнне поготівля як у Владивостоці має бути в Миколаєві та Поссеті. З уваги на цю гарячку воєнну підготовку Совітів японці — даємо слово вісткам з Лондону — стягають більшу скількість своїх дивізій з китайських фронтів і мали навіть запропонувати китайському урядові мирову розв'язку і навіть з цього приводу населення китайської столиці, Ганков, улаштувати мало радісні маніфестації. Чужинні обсерватори подають в європейській пресі, що на совісько-манджурському і совісько-кореанському воєнному кордоні стоїть уже фронтом проти себе 400.000 совітських і 300.000 японських військ, що нині завтра розпочнуть воєнну акцію.

Воєнну? Обі заінтересовані сторони з висоти своїх урядів до подиву одногласно впевняють, що війни собі не бажають, що ні на хвилину не тратьте надії на полагоду конфлікту, а дипломатичні представники обох сторін до нині сидять собі якби нічого не сталося на своїх акредитованих постах. По кожній битві обмінюються вони з урядами, в яких мають свій осідок, найкращі рішучі протести. В міжнародних звичках довоєнного часу такий стан був би, очевидно, неможливий і просте не до подумання. Однак, маючи на увазі, що в наших часах наступ Італії на Абіссинію відбувся без формального виповідження війни, а японсько-китайська війна велася кілька місяців без зрвання дипломатичних взаємин; сучасні совісько-японські бої можнаб оцінювати на ґрунті совісько-японських відносин як початок війни на Далекому Сході. Виходячи з такого становища можнаб уважати взаємні „мирові“ дипломатичні ходи димовою заслоною для прикриття останньої воєнної підготовки.

А всеж оптимізм не покинув світової політичної опії. Біржа — бодай досі — ніяк не відреагувала на далеко-східний конфлікт. Панує загальне переконання, що Японія, усіми силами й засобами заангажована в затяжній війні з Китаєм, в сучасний момент не має ніякого розумного аргументу творити ще один воєнний фронт. Кривавий конфлікт на границі Манджурії й дуже не на руку й не під пору і тому вона доложити усіх зусиль, щоб не допустити до

нової війни. З більшовіками „треба мати терпелівість“ — не один уже раз підкреслював японський міністр закордонних справ, а прем'єр японського кабінету поставив московському урядові конкретні, дуже уступчиві пропозиції, включно з відкликанням японських військ зі спірної території, якщо й більшовики зняли би своїх червоноармійців з фронтової лінії.

Московський більшовицький уряд, міркує світова преса, зайнятий „чисткою“ в середині своєї імперії і внутрішньо піддавлений катастрофальним положенням своєї економіки, ізольований до того від приходу Далалі до влади у Франції на міжнародній арені, має не менше, коли не більше причин уникати війни, великої війни на такім далекім фронті, і то ще з таким жертвенним і відважним народом, як японці. Одинока логічна рація, що веліла Совітам загострити і згустити положення на Далекому Сході, — це бажання облекшити долю Китаю бодай хвилею, бодай якоюбув диверсією. Що в напружених відносинах на совісько-японським кордоні рушниці почали стріляти за часом й за густо — це, кажуть у столицях Європи, — напевно не лежало в розрахунках кремлівських володарів.

„Манчестер Гардієн“, аналізуючи положення, твердить, що всі факти промовляють проти совісько-японської війни і що в цім випадку розмір подій є щоправда алармуючий, але це не уявляє собою нічого нового: артилерії, авіації і танків уживали вже і в попередніх інцидентах. Булоб трагедією (каже той часопис) якби обі держави легкодушно з рації фальшивої амбіції або престижових оглядів кинулися у вир війни.

„Берлінер Тагеблят“ пише, що хоч події на совісько-манджурським кордоні перешкаджають Японії, але не є для неї грізними, бо Токіо ніколи не спускало з ока можливості совітської інтервенції, тримаючи в поготівлі свої кращі дивізії.

Кореспондент „Ангріфу“ з Манджурії повідомляє, що з факту, що Совіти скинули на відтинку узгір'я Чанкуфен тільки незначну скількість бомб, доказує, що Совіти не мають дальших поважних намірів і обмежуються після утрати Чанкуфен до дрібних, на кордоні Манджурії бувалих і негрізних диверсій.

Також французька преса одногласно висловлює погляд, що ні Совіти ні Японія не думають поважно про війну, а ті події, що сталися, були проти їх справжніх інтенцій та планів.

Однак — ці оптимістичні прогнози треба брати також з резервом. Найближчі дні покажуть, хто має слухність: оптимісти, чи песимісти та чи логіка фактів є також логікою червоних ватажків з Кремлю. Гучні віча проти „японського імлітаризму“ в Совітах і зазив до війни проти „акул японського капіталу“ з одного боку, з другого боку факт, що японський уряд відбуває перманентні наради та кличе громадянство жертвувати золотом на оборону загроженої держави — не виключають і крайньої можливості.

Ми обмежились тут тільки до інформаційного огляду подій. Оскільки ці події заторкують нас, українців, та всю українську проблему — це цілком окрема тема.

З польської преси.

ДВА ГОЛОСИ.

В „Кур'єрі Віленському“ (ч. 212 з 4-го серпня ц. р.) п. Пйотр Лемеш вмістив п. н. „Краще знищити десять церков замало, як одну забито“, статтю, що дуже вирізняється серед статей у польській пресі про т. зв. ревіндикацію.

„В займанських часах Росія безсумнівно послюговувалася для русифікаційних цілей православною церквою. Це зняшло вислів у ліквідації церковної унії і в тому поділі, що створилася на землях давньої Литви: поляк-католик і руський-православний.

Дальшим ефектом цього зв'язання релігії з національністю була будова церков на корінно-польських теренах, як символів русифікації, хоча не було відповідної кількості вірних для новозбудованих домів молитви.

Відзискання незалежності і відплив національного російського елемента збільшив число церков, що мали виключно цей символічний характер.

Усування цих церков символів, що не мають ніякого практичного значіння для

неіснуючих визнавань православної віри, було зовсім умотивоване.

Першим актом після відзискання незалежності, що пішов по цій лінії, була розбірка Собору на теперішньому майдані марш. Пласуцького у столиці. Останнім — ліквідація цілої низки сільських церков у східних повітах люблінського воєводства, отже на відомому з боротьби за унію Підляшші.

„Безсумнівно і там цілу низку церков розібрали слушно, бо були вони цілком безкорисні.

Але преса різних підтінків підносить а цього приводу крик і протестує православна церковна влада. Чому? Чи йде їм про оборону нікому непотрібних домів молитви?

„Ми не досліджували цієї справи на місці, але догадуємося, що було деяке переборщення при визначуванні числа безкорисних церков та що метода розбору і ліквідації церков була надто швидка й безоглядна.

Сторонка

Тільки в ТУТЦІ КАЛИНА

„Тому, що в ніякому випадку не мають ані в інтенціях ані в інтересі польської держави створювати оманні зверхні помини ворожого відношення до православ'я, що булоб звернути кому слід увагу на зв'язу, яку ми виписали як наголовок цієї статті. В таких справах, де так легко викликати подражнення, на такому делікатному тлі, як релігійна сторінка людського життя, треба бути особливо обережним. Краще занедбати ліквідації 10-ти церков, що вмирають власною смертю, як існування одної церкви, що справді виступала життя місцевих православних, викликати таким чином невластиві вагги і коментарі.“

Поза застереженнями щодо деяких тенденцій автора, треба признати, що це голос кий рідко зустрічається в польській пресі, який йде про українців чи православну церкву. В дуже рідкісних від нього голос нашого милобубаного приятеля, краківського „J. K. W.“. В у ч. 215 з 6-го серпня ц. р. вмістив замітку „Дивні парохії на Люблинщині“.

„Як відомо, на терені люблінського воєводства почали ліквідувати залишки старої церкви, що залишилися у нас у формі православних церков, що їх займалець творив наслідок з давніх уніятських церков. Ці церкви були у більшості нечинні (?) і нагадували чужинців, а рівночасно були аргументом для різних „виротоних“ чинників з боку польщиною. Тому акція ліквідації цих церков зрозуміла і стрінулася серед польського громадянства з признанням.“

Що це „признання“ не так вже легко беззастережно, свідчить про те хочаби нашого вгорі голос „Кур'єра Віленського“. Та хотів би, щоб це признання було загальним. Бо цього, він хоче ще чогось більше. Послухаймо.

„На жаль з невідомих нам причин, одночасно на терені деяких повітів (Підляшші і Холмщини) починають підтримувати в напрямі пропаганди византийсько-славянського обряду. Цю акцію ведуть чинники, що кермували роботою ославленої „Про Русію“.

„Заповідають, що на терені давньої польської та люблінської при ліквідації єпископств мають створити генеральні катедри для византийського обряду. Треба зазначити, що в останньому часі в цих повітах крували кілька парохій старої унії, які штучно підтримують. Мають дуже мало парохіян, нерідко по 100 осіб, роботу в них ведуть Василіями сформовані Галичани.

„Кожного мусить врапати як занадто бода, а вже неспокій мусить викликати будова осередків українцям на такій території польської землі, як Люблинщина.“

„Питання, чому не діється і в інших інтересів? Кому залежить на цій акції? Чи акція українців і польських єврейських елементів, що дозвіл не отримали з польщиною.“

„Починається гра, що може дати сумні висліди. Найвища пора виступити і трювати відносини, що падають на люблінщині, на Підляшші і Холмщині. Історія край непередуманий робіт.“

Ось два голоси. Один виказує, що бодай до деякої міри рахуватися з українцями, другий знає тільки своє оліе: „німа, німа, може бути“. Голоси з двох кінців Польщі і Кракова. Це теж характерно.

ДЕШО З ВОЛИНИ.

АРЕШТУВАЛИ ЕПАРХІАЛЬНОГО МІСІОНЕРА.

Дня 29. липня привезли з Кремінця до Луцька епархіяльного місіонера о. Серафима Казновецького і примістили його з наказу прокуратора луцького окружного суду в місцевій в'язниці. Причина арештування така: В с. Радомині на Луцьчині дооколичні осадники почали «реіндикацію» буцімто «шляхти загородової» апоміж українських православних селян, про походження яких найкраще свідчать їхні прізвища: Отченаш, Остророг, Воевода й т. д. Цілковито зрозуміла річ, що епархіяльна влада після туди найкращу свою силу — епархіяльного місіонера о. Казновецького, відомого ще з полі у Гриньках, щоб боронити своїх овець. Коли о. Казновецький вернувся із своєї місії, його арештували. Як кажуть, закидають йому проти держави висловів в промовах і образу римо-католицької релігії. Треба зазначити, що о. Казновецький відомий з обережності й зацікавленої людини, себто з рис, які виключають можливість необдуманих висловів.

ОБЕРЕЖНІШЕ З ІНФОРМАЦІЯМИ.

В польській пресі раз-у-раз появляються вістки, що в такому селі на вернулося тільки десятків православних українців, в іншому тільки сотень чи тисяч, а разом — уже великі тисячі.

Ці числа зовсім не заслуговують на те, щоб можна було їм вірити, а тимбільше подавати їх у часописах, які читають селянські маси. Подібні невірні вістки з одного боку викликають панику, а з другого — депресію й зменшують відпорність мас.

Коли поширюють ці чутки чужі часописи зі зрозумілою метою, не дивуємось. Але наші часописи повинні ставитися до них критично й без казенної перевірки не передруковувати їх.

Бо це — шкодить нам...

ПІСТ І МОЛИТВА.

В усіх парохіях Волині, як здається, і інших земель, відбувся триденний піст, зв'язаний зі щоденними богослужбами й молитвами.

І. Гринич.

Убрання до міри

з найліпших матеріалів поручає

ШАПІРА, вул. Личаківська 1.

НА ХОЛМЩИНІ...

КОНФІСКУЮТЬ... ПАПЕРШ „КАЛИНА“!

Пишуть нам з Холмщини: 20-го липня ц. р. вїїт громади Молодятичі, на Грубешівщині, приїхав з поліцеєм Бернатом до кооперативної крамниці у сільському українському селі Берестя та зажадав негайно зняти двомовну українсько-польську книжку і замінити її польською.

Крім цього вони списали всі товари українського виробу, як: паперші „Калина“, мило „Центросоюз“, паста „Елегант“, цукорки „Фортуна Нова“ та інші і заявили управі, що на будуче такі товари будуть конфіскувати (!).

Те саме було у всіх селянських кооперативах цілої громади Молодятичі, між іншим в селі Глешині, в якому свого часу захоплювалася українською культурою польська письменниця Домбровська.

БОМБА ПІД ПРИХОДСТВОМ.

Невідомі спричинники підложили минулого тижня бомбу під православне приходство в містечку Тарногороді. Бомба вибухла вночі, але на щастя не зранила нікого. Підкреслюємо, що це вже другий такий випадок в цьому містечку: перед місяцем вибили на тому самому приходстві всі шибі. Декан О. Матвійчук повідомив про змах поліцію.

Іншого православного священника на Білгорайщині о. Д. Павелка від деякого часу систематично обкрадають...

ПЕРШИЙ РАЗ...

Ми вже інформували про повну польонізацію православного богослуження на Грубешівщині й Томашівщині. Тепер дістаємо ще такі інформації:

В понеділок 25-го м. м. повітовий староста в Білгорай Шаловський завізав до себе останніх 4-ох православних єпархіяльних священників повіту, (6-ох виселили) а саме о. дек. Матвійчука, о. прот. Акуту, о. прот. Павелка та о. Которовича і в привіт команданта поліції та референта безпеки Барча передав їм устною волею наказ говорити проповіді і правити „долаткове набожество з богослужіння“ (!) лише і виключно по польськи під загрозою, що на випадок спротиву негайно повідомить вояводу Траменкура та на його приказ виселять неслухняних священників за межі повіту.

Два дні перед тим скликали (по 2-ох з кожного села) українцями заявили той староста, що на випадок, коли їх священники говоритимуть проповіді в матірній мові — староста негайно звільнює церкви. (!)

Таким робом в неділю 31-го липня в останніх церквах Білгорайщини, Тарногороді, Кульмі, Потоці і Бабичах священники пробували вголосувати проповіді по польськи. На богослужінні були присутні представники адміністраційної влади.

На приказ митрополії, усі нестатові православні духовники Холмщини вийшли до монастиря в Яблочині.

Гром.

Ювілейне Свято „Просвіти“ в Вашій місцевості — це мірило національної свідомості Вашої громади.

До історії двох шкільних підручників.

На доручення Т-ва Катехитів і потім на урядовий приказ Митроп. Ординаріату зладив я в 1923 р. два шкільні підручники до науки релігії в середніх школах, а саме: „Біблію Історію Старого Завіту“ і „Біблію Історію Нового Завіту“. Зладження цих підручників піднявся я не як спеціаліст від біблійних наук, яким я не був і не є, а як практик, як довголітній катехит. Я вважав, що найкращий спеціаліст не дасть середній школі доброго підручника, не маючи за собою практики. Навпаки, практик може дати гарний підручник, хоч не є спеціалістом, бо ж легше практикові ознайомитися з предметом, ніж спеціалістові з практикою.

„Біблія Історія Старого Завіту“ мала бути коротким підручником, бо вона була первісно призначена на другий курс II. кл. (розуміється,

старого типу). Як зразок до її укладу доручило мені Товариство Катехитів підручник Даймля [„Altes Testament, Biblisches Lehr- u. Lesebuch der Geschichte der göttlichen Offenbarung des alten Bundes für die Mittelschulen u. andere verwandte Lehranstalten, Unter Mitwirkung des Vereines Kath. Religionslehrer... Verfasst von Dr. Theodor Deimel, Wien, 1908“].

Підручник Даймля признано загально за найкращий, просто за класичний. Даймше взяв я до помічі „Історію біблійну Старого Завіту“ о. д-ра Теод. Гауштинського Ч. С. В. В. спеці-

Через „Просвіту“ — до Воскресіння! Ставаймо під прапор „Просвіти“! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроші!

ВІДВІДИНИ В САНАТОРІЇ.

Коли здоров'я поета трохи покращало, з Гнатюком і мною його пішов відвідати Михайло Грушевський, якому дружина, Марія Сильвестрівна, зладила для поета гарну китицю квіток. Поет дуже врадувався приходом Михайла Сергійовича. Він лежав, але схилився і сів. Привітався з нами. Нюхав квітки, просив подякувати за них Марії Сильвестрівні, і був веселий. Розмова зійшла на літературні теми. Поет почав говорити про свої відкриття рукописів у якомусь монастирі та про рукопис, у якому є опис чудотворного лікарства на його недугу, але той рукопис замуrowаний в одеському університеті і йому конче треба роздобути його. Під кінець наших відвідин поет відкрив свою ногу і сказав: „От, чудасін! Як тільки погляну на свою голу ногу, вискакують з неї рибки. Прошу подивитися, які срібні рибки!“ Поет дивився на відкриту ногу і посміхався, а потім замовк. Наші відвідини скінчилися і ми пішли додому сумні.

Згодом поетові вільно було вставати з ліжка і прохажуватися по доволі великому парку, що оточував санаторію. Він ходив, коли не було інших хворих — сам один. Там я і Гнатюк заставали його, коли приходили до нього. Поет скорою ходою, з похнюпленою головою, кружляв по білих стежках парку. Коли побачив нас, він зупинився, ходив з нами, розпитував про відвідинний рух та я про буденні речі, а як утомився, сідав на лавочку. Звичайно тоді, коли він похилив голову вниз, починались в нього

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ.

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(з приводу роковин смерті поета).

XIX.

ОСТАННІ ПОЕЗІЇ.

Просто з санаторії ми пішли відвідати Франкову сім'ю, а Гнатюк хотів також довідатися, чи з Ліпка не залишилися які рукописи. Показалося, що на бажання поета рукописи сина його сина, Тараса, і лише в одній з книг, що поет узяв був з собою, ми знайшли на лісточках білого паперу три поезійки: 1) Хоч зайдеш ти за мене... 2) Знов кличеш ти мене, моя бонко... 3) Честь творцеві твари (уривок), які свідують на згадку назвати лебединим співом поета; додаток новелі „Езуїт“ (сцена на залізничному вокзалі) і декілька соромітьких приповідок. Поезії прочитали ми уголос і нам вони подобалися, особливо перша. Дружина поета, яка весь час казала сумна, оживилася тепер, слухаючи поезій, і поїхала себе, що поезією „Хоч забудеш ти за мене...“ „Франко написав для неї“. На

Цією сонетові дав поет у збірці „Давне і нове“ назву „До Музи“. Первісне значіння сонета, на мою думку, було інше і мабуть поклав у ньому не „до Музи“ відноситься, але поет, давши пізніше йому наголовок „До Музи“ і заступаючи слово „жлий“ словом „вир“, дав йому з інше значіння.

жаль, отся поезія не була присвячена дружині поета. Він передруковує її в збірнику поезій „Давне і нове“, дав їй заголовок „Незаваний Марії“. Оживившись, дружина поета почала розказувати, як поет розумів деякі євангельські оповідання про Христа, з чого виходило б, що поет зо своєю сім'єю балакав часом на філософські та наукові теми. Згадані рукописи Гнатюк узяв з собою і поезії віддрукував у книжці „Л. Н. Вістника“, за червень, а що сталося з фрагментом „Езуїт“ і приповідками — не знаю. Я питав Гнатюка перед його смертю, але він не пам'ятав, де вони ділися.

Як я зайшов другий раз з Гнатюком до Франка, нас завів санаторійний доглядач до невеличкої кімнати в партері. Там лежав поет на ліжку горілиць з приплюснутими очима, дуже сумний і пригноблений. Коло нього на таці лежала у дрібнісінькі квадратики покрайня якась їжа з білого мяса, але поет видно навіть не торкався її, не їв її зовсім. Ми спитали його, чому він такий сумний і не їв обіду, а він почав голосно плакати й оповідати нам, що він засуджений на смерть і незабаром його мають повісити на шибениці. Я сказав поетові, що навіть, якби хто й засудив його на смерть, то він може сміятися з усяких таких присудів — присуд не виконують, бо у цесаря ювілей і він в тому році не підписав ще ні одного присуду смерті і не підпише. Поет перестав плакати і заспокоївся. Обличчя в нього прояснилося і розказав нам про сьогоднішні відвідини „мами“, себто дружини і дітей.

Львів, Гродзіцких 1. 1. п.
Тел. 292-15 | 200-15.

Неписьменність — це страшний бляк, що вперто відповідається та бореться з ним треба вести постійну та витрату ротьбу, щоб винищити його геть-чиство. З му допоможе нам найвище буквар і кок „ДО СОНЦЯ“ — найновіша книжечка

Каліцтво торгавлі в Польшці.

...лінійні? Чи не задина, що відривав
...Павір риску. Купови, що перший експерту
...випади чи поширяє його на правовому рівню,
...ти євас, якклад його праці і грошей не
...найти. Навіть тоді, коли продає відомі товари,
...експертів промисловості задина настроє публіки
...хотят, зменшуватися, щоб навити полиці покупи
...виродитися, якклад листи і дачені, розідає,
...вироду зменш. Все те є інвестиції. Але тоді,
...укази виродитися ти машини пидкають інвести
...ти в вироді приймати за підклад для кредиту і
...тоді до велику відкритість купна ціною тоє не ці
...Шейо, коли купель увелити капітал, коли має
...і лави, тоді шойно може говорити з банком.

Ярослав Татомир.

Ці міркування не тільки неспівають зовнішній, але
і внутрішній ритм, що їх не можна не помітити.

Українські рем селчі патронати

Господарська всячина

— Від політичного перевороту в Англії ніхто не очікує, і економіка в південно-східній частині континенту розвивається дуже швидко. Як Франція так і Англія невіддільні від Німеччини. Німеччина до Балкан. Як подія "Пресер Проєссу" в Лондоні має повноту права існування. "Сентр Економік" для середнього класу. Європа. Там мають зосереджуватися компанії, щоб організувати великий британський промисел і персонал на Балканському Сходу.

— Ще ніколи в Елсейській
я так багато молодих і гарних та
дівчат — сказав Альберт Лебрен
мілінетками.

У справі „Українського Городу“ у Львові!

ПИСЬМО СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ САМОСТІЙНИКІВ У КАНАДІ ДО ПОЛЬСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЙОСИФА БЕКА.

Канадійські українці, зорганізовані в „Союз Українських Самостійників“, надіслали до міністра закордонних справ Польщі, Йосифа Бека, письмо, якого копію в українській мові ми містимо:

До Його Ексцеленції Йосифа Бека, Міністра Закордонних Справ Річипосполитої Польської у Варшаві.

15-го липня, 1938.

Ваша Ексцеленція:

Канадійські громадяни українського походження були у високій мірі затривожені вісткою про замір польського уряду, постановою з 10-го травня 1938 р. приступити до вивласнення площі, що має назву „Український Город“, нахороняться в місті Львові і є власністю спортового товариства „Сокіл Батько“.

Цю площу закупили зі складок, які добродійно жертвувало не тільки українське населення в колишній Австрії і тепер у Польщі, але і українці з цілого світа, в тому числі і українці в Канаді.

Товариство „Сокіл Батько“ служить високим гімнастично-спортивним цілям, що має велике значіння для здорового фізичного розвитку української молоді. Крім цього всі жертвували на закупку цієї площі, а таких є багато в Канаді, уважають себе за співвітчизників цієї площі і, розуміється, турбуються її долею і були б дуже вражені її втратою. Отже поведінка української молоді цієї площі було б великим ударом, який боліло б відчувало ціле українське громадянство в Польщі і поза її межами. Особливо боліло б відчувалося це в Канаді, де знається така велика вага фізичному вихованню молоді.

Тожом того, що сама звістка про можливість вивласнення площі товариства „Сокіл Батько“ глибоко затривожила канадійських українців українського походження, послужить їм рідким, які відбулися в Канаді в часі від 10-го травня до 10-го липня, 1938 р. і на яких прийнято резолюції з протестом проти заміру вилучити площу. Такі віча відбулися в тих місцевостях і при співучасті наведеного переліку осіб:

Батьки і діти під Прапор „Просвіти“!

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА“ Ч. 19.

ІРА ВАНЬО.

Чутливе серце.

Чисто, привітно, тепло. На підлозі мягкі килими, на стінах у золочених рамах образи (фотомонти) наших славних і знаних мистців. Така тиждень, ніякої зайвої речі. Все на своєму місці, все гармонізує зі собою: тло кімнати, килими, що глушать всі кроки, оббивка на стінах, мягкі меблі, тапчан, покритий килимом з яворіськими вишивками, ламбрекен у вікнах, завіски над дзеркалом...

Одне тільки, що вас вражає тут, — це старий, темний, неестетичний писальний машини. Та ви дивуєтесь. Власниця цієї кімнати — знаменита письменниця, як друкують вірші, призначені для друку, як вигідніше послуговуватися машинною, ніж пером. Тому не бачите тут пера, ні золотого вічного пера. Ви подумаете, щоб стати її на те, щоб такий старий машини заступити новою машинною, маленькою, модною. Та не дивуйтесь. Це таке мале чудеско пані Ніни, яке має, здається, кожний письменник. Вона переконана, що на машині писати, ні при якому бюрку, ні при якому обставині, як тільки на цій машині — вона може писати такі прегарні, зачаровані поезії. Ця машина тимить ще ці дивні поезії, коли виступає була бюровою маніпулянткою, в ролі секретаркою пана інспектора торговельного підприємства. Тоді то, коли вона виступала вже своєю бюровою кар'єрою, а не поезією, вона попросила у бюрі, щоб їй продали цю машину. Від тоді вона не розлучається з нею.

Дата:	Місцевість:	Число:
12-го травня 1938	Рама, Саскчеван	75
22-го травня 1938	Су Лукав, Онтеріо	34
22-го травня 1938	Саскатун, Саскчеван	78
22-го травня 1938	Гронд, Саскчеван	260
22-го травня 1938	Бюфорд, Альберта	60
22-го травня 1938	Лемінгтон, Онтеріо	65
29-го травня 1938	Калмар, Альберта	100
29-го травня 1938	Смат, Саскчеван	60
29-го травня 1938	Віта, Манітоба (коло)	1000
30-го травня 1938	Гемільтон, Онтеріо	500
30-го травня 1938	Боршів, Альберта	24
30-го травня 1938	Гемільтон, Онтеріо	500
2-го червня 1938	Смокі Лейк, Альберта	106
4-го червня 1938	Сенділенд, Манітоба	40
5-го червня 1938	Сидній, Н. С.	176
5-го червня 1938	Іст Селкерк, Маніт. (к.)	125
5-го червня 1938	Торінгтон, Альберта	41
11-го червня 1938	Глендон, Альберта	207
12-го червня 1938	Ріджайна, Саскчеван	150
12-го червня 1938	Мелеб, Манітоба (коло)	850
12-го червня 1938	Бредон, Манітоба	200
12-го червня 1938	Венкувер, Б. К.	200
13-го червня 1938	Сіба Біч, Альберта	80
13-го червня 1938	Спенс, Альберта	300
14-го червня 1938	Елов Крік, Саскчеван	23
19-го червня 1938	Мічм, Саскчеван (к.)	800
10-го липня 1938	Вінніпег, Манітоба	360

На зразок прикладаємо до цього листа нотаріально засвідчені копії резолюцій на вічах в таких місцевостях:

30-го травня Гемільтон, Онтеріо,	500
2-го червня Смокі Лейк, Альберта,	106
5-го червня Сидній, Н. С.,	176
5-го червня Іст Селкерк, Манітоба,	125

При тому зауважуємо, що і всі інші резолюції мають аналогічний зміст.

Гадаючи, що Ваша Ексцеленція надає поважне значіння opinii частини канадійських громадян, просимо Вас взяти Вашого впливу і авторитету перед відповідними чинниками польської адміністрації, щоб усунути можливість вивласнення площі Сокола Батька у Львові і тим самим усунути причину до занепокоєння громадської opinii канадійських громадян українського походження.

Прийміть, Пане Міністре, висловни правдивої пошани.

Союз Українців Самостійників у Канаді:
П. І. Лазарович, I. І. Данильчук,
голова, секретар.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

МЕДИЧНІ І ФАРМАЦЕВТИЧНІ СТУДІЇ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Медичні студії у львівському університеті тривають 16 триместрів, фармацевтичні 4 роки. На перший рік приймають обмежену кількість студентів (номерус клявузе).

Кандидати складають в університетській квестурі (вул. Косцюшка 9) оплати: маніпуляційну 10 зол. і за лікарські оглядини 4 зол., причому дістають посвідку зазначення цієї квоти, карту до лікарських оглядин, друкований бланкет на подання про прийняття та індивідуальну карту. Потім піддаються лікарським оглядинам, що відбуватимуться 8, 9, 10 і 13 вересня — для студентів у клініці внутрішніх хворіб при вул. Пярів 4, в годинах від 8 до 10 і від 16.30 до 17.30, для студенток у „Психодіні Пшемінгуа-ліччєй“ при вул. Пярів 6 в годинах від 8 до 9 і від 16.30 до 17.30 у такій черзі: 8. вересня: А, Б, Ц, Д, Е, Ф, Г, П; 9-го вересня: І, Я, К, Л, М, Н; 10-го вересня: О, П, Ка, Р, С; 13-го вересня: Т, У, V, В, Ікс, Іпс, З. До оглядин треба взяти анкету в квестурі і призначену на це карту, яку треба виповнити й на якій треба наліпити свою світлину візитового формату.

З посвідкою лікарських оглядин вносять кандидати подання в часі від 14—17. вересня до деканату лікарського виділу (вул. Маршалакська 1). До подання треба додати: 1. метрику, 2. свідоцтво з VII, і VIII, кл., 3. свідоцтво зрілості (кандидат, який має скінчену гімназію матем.-природ. типу мусить додати свідоцтво зрілості з латини), 4. посвідку виплати вступних оплат, 5. посвідку лікарських оглядин, 6. виповнену індивідуальну карту, 7. якщо кандидат є у війні, що обов'язує до військової служби: військові документи, 8. якщо кандидат не є цього-річним абітурієнтом: свідоцтво моральності, виставлене повітовим або городським старостом і життєпис, 9. якщо кандидат переходить з іншої високої школи в Польщі: свідоцтво відходу.

Документи й залучники мусять бути в оригіналах (свент. у рівнорядних дублікатах), в іншому випадку деканат не буде розглядати подання.

По внесенні подань кандидати мусять здати вступний (кваліфікаційний) іспит у речинні й черзі, що будуть подані на таблицях оголошень лікарського деканату. Оплата за кожний іспит 10 зол.

Матуристи, що дістали свідоцтва зрілості у шкільному році 1937/38, і їх вояси перед студіями покличуть у зв'язку з новим законом до військової служби, можуть старатися про при-

листа, а ще менше відписувати на нього. Але... Там ждуть... І старенька мама кожного дня чапає до писаря довідатись, чи нема там чого з пошти від дорогої Марусі.

Мама... Кохана, любя старенька і щож їй відписати на цього листа? Тут такі закарючки, стільки правописних помилок, такий неестетичний папір!.. Пані Ніна, хоч як любить свою маму, неохоче бере в руки лист, писаний на такому поганому папері старою, зашкарбленою від праці рукою. Ні, пані Ніна часом навіть гордиться своїм селянським походженням. Адже це походження дало їй таку славу серед громадянства. Перший видавець її поезій писав про неї:

— Отсе випускаємо у світ першу збірку віршів нашої славної селянської письменниці п. Ніни Заліпської, селянки, що власною, чорною працею здобула собі знання.

Так: це селянське походження, курна хата, у далекому бойківському селі, де вродилася, — мали на ціле життя залишитися декорацією її таланту. А та „тяжка“ праця, котрою вона добула знання, — це були добрячки, що їх та-то справді тяжкою працею заробляв в Америці у фабриці Форда. Працею тяжкою, дивольськи одноманітною, що своєю безглуздою одноманітністю вбивала всі фізичні та духові сили, що своїм темпом висотувала всю енергію людини, витискаючи мов цитрину її життєву силу. А мама добра, мама всі доларики з кривдою старших дітей посилає у Львів, щоб наймолодшу Марусю вивести в люди. Тато жмер, а Маруся лиш інколи згадає мамину жертву для неї.

Та про це мало хто знав. Пані Ніна воліла, щоб її хвалили за те, що вона власними силами здобула своє становище. Тому не хотіла, щоб пригадували їй ці давні часи.

(Далі буде.)

Пані Ніні не дуже хочеться брати за того

няття на університет ще цього року, в нормальному режимі. Прийняті відпустку, а в осінь 1939 р. почнуть студії без нових старань.

Кандидати, що відбули військову службу можуть вносити подання у вересні або між 15-м жовтня й 8-им листопада. Всі кандидати українці мусять необхідно зголоситися до „Медичної Громади“, (Чарнецького 26/II, п. 2-го брама), що дасть змогу зробити статистику й інтерв'ювати у справі прийняття.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандинського нападу в Чикаго, зложити в Адміністрації „Діла“ даліше: Юліан Карпінський, Гал Никій, 2 зол.; Казимир Лукінович, Львів, 2 зол.; Володислав Салабан, Григорів, 2 зол.; д-р Василь Білецький, адвокат в Раві Руській, 2 зол.; Іван Мельник, Бельсько, 3 зол.; д-р Семен Шевчук, Львів, 5 зол.

Спирні терени в японських руках.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що спірний терен на кордоні совієтсько-маньчжурським (горби Чанкуфен і Шашаопін) знаходяться в японських руках. Воєнної акції не припинять так довго, доки обидві сторони не відступлять із зайнятих територій. Японський уряд почне перотрактатції зі совієтським урядом, якщо японську пропозицію стримання воєнних акцій приймуть.

Японія узалежнює свою поведінку від становища совітів.

Японський уряд не розмірковував ще справи, чи зажадає від совієтського уряду відшкодування за шкоди, що їх спричинили совієтські літаки бомбардуючи корейські села.

СОВІТИ ДАЛІ ГРОМАДЯТЬ ВІЙСЬКО.

Як повідомляє японська преса, в місті Іман над рікою Усарі (в половині дороги між Хабаровськом і Владивостоком) запримітили нові рухи совієтських частин та вантажних авт. З Хабаровська вислали до Іману 20 літаків.

НОВИЙ НАСТУП ЧЕРВОНИХ.

Домей повідомляє, що в п'ятницю рано совієтська артилерія почала бомбардувати японські становища. Треба рахуватися з цим, що совієтські війська будуть намагатися відібрати японцям узгір'я Чанкуфен і Шашаопін, заки ще конфлікт поладнають дипломатичними заходами. Покищо японці здержуються від акцій з уваги на пропозицію припинення воєнних акцій, що її зложила Японія Сопітам у четвер.

Найбільший комуністичний процес.

Перед трибуналом безпеки в Ріо де Жанейро почався в четвер 4. ч. м. найбільший процес, який був дотепер у Бразилії. На лаві підсудних сіло 371 підсудних за участь у комуністичним перевороті в листопаді 1935 р. у стейті Наталь з метою створити комуністичну республіку. На розправі зізнаватиме 500 свідків.

Вернувся і приймаю пацієнтів
як даліше
в моїх заведенні від 9 — 11 год 3 — 6.
Львів, Сикстуська 17. Тел. 265-73.
НАСС.

НОВЕ ПОВСТАННЯ КУРДІВ?

Багдадська преса пише про нові заворушення в Курдистані і марші турецьких військ. Прикордонний рух між північним Іраком і Туреччиною зовсім спокійний. До Іраку напливають вже втікачі зі східної Туреччини.

В ПАЛЕСТИНИ ВИСАДЖУЮТЬ МОСТИ.

Минулої ночі терористи схопили двох поліціянтів, що стерегли залізничних рейок під Ліддою, обстрілювали дрезину, яка везла робітників і акції висадки в повітря залізні рейки та міліційні міст у тому районі.

ПОБИЛИ СУДЕТСЬКОГО ПОСЛА.

Посла судетських німців д-ра Айхгольца напали чехи на залізничній доріжці у Празі та важко побили. Д-р Айхгольц знаходиться під лікарською опікою.

**ря зміні адреси просимо
п подавати й стару адресу.**

Про відкликані ювілейні свята Просвіти у Львові.

КОМУНІКАТ ГОЛОВНОГО ВИДІЛУ „ПРОСВІТИ“ І ЮВІЛЕЙНОГО ДІЛОВОГО КОМІТЕТУ.

Українське зорганізоване громадянство рішенням представників усіх своїх установ дня 22-го квітня 1937 р., проголосило торжественно 1938-й рік ювілейним роком „Просвіти“ з нагоди 70-ліття її існування і праці.

Вибраний із представників українських установ Діловий Ювілейний Комітет узявся енергійно до праці і заваддегидь виготовив програму ювілейних свят у Львові і в краю, пустив у рух увесь організаційний апарат, щоб це свято випало всюди гідно і достойно.

У програму свята у Львові входили Всенародний Ювілейний Здиґ, посвячення прапору, похід, продукції хорів, оркестр і тіловиховних товариств, конгрес і академія.

Край прийняв цю програму з захопленням і готовися до участі. Участь заповидалася імпортантно, бо всі хотіли дати доказ своєї любови й пошани для Матері Просвіти. Заповидали свою участь і наші земляки, що живуть за границями краю, а найчисленіше з Югославії, Закарпаття й Америки. Пороблено вже й заходи для потрібних дозволів і залізничних зніжок. Однак зрештізування наміченої програми залежало від дозволу влади. У цій справі і президія Ділового Комітету і президія Головного Виділу Просвіти поробила низку потрібних заходів.

Дня 22-го квітня 1938 р. влада дала свій дозвіл на похід. Службу Богу і посвячення прапору та промови на площі Сокола-Батька при участі делегацій Головних Управ інших українських організацій і делегатів — по одному — від кожної філії і Читальні Просвіти, та на концерт у замкненому льокалі. Натомість не дозволила на похід, конгрес української культури, участь хорів і оркестр на площі. Не вважаючи на всякі заходи не рішення стало невідкличне. Дня 4-го травня ч. р. влада зажадала від Просвіти, щоб припинила в краю акцію за масовою участю громадянства у львівському святі. Подібні доручення в рішучому тоні дістали від деяких старост і наші філії.

У міжчасі польська прилюдна опінія, репрезентована пресою на всьому нашому терені, поставилася до цього наскрізь культурного свята ворожо і з крайною нетерпимістю. Організації на своїх сходинах і преса у своїх статтях запротестували проти Всенароднього Ювілейного Здиґу і заявили, що вони до нього не допустять. Доходили вже й вродостойні інформації, як це параліжування свята мало здійснюватися.

Супроти того всього Діловий Комітет у почутті своєї важкої відповідальности рішив не стягати з краю ніяких делегатів і не уладжувати свята навіть в обмежених дозволах влади границях та відбутти акт посвячення прапору тихо, серед святоюрських мурів. Натомість доручив своїй президії поробити відповідні заходи, щоб льокальні і повітові свята могли відбуватися без обмежень по наміченій програмі, а в грудні щоб

міг відбутися конгрес і концерти. І на це не дава в засаді своєю згоду.

Оце своє рішення про відкликані свята чинення прапору на площі Сокола-Батька з цього відомо, не наводячи згаданіх мотивів. Головний Виділ Просвіти у зв'язку з цим і у своїх об'явках відповідні інформації чинення своїм філіям і читальням.

Ці всі речі надто добре відомі усім українському громадянству, яке ювілейними святами Просвіти цікавилася й цікавиться.

Однак знайшовся один український публіс, який виписав намір справи представити вірно й тенденційно. Це „Громадський Голос“, орган українських соціалістів-радикалів. Той самий, який вже повинен два роки веде про Просвіти безглузду, непереривну війну. Той самий, що до ювілею Просвіти виставляв то що байдуже, але навіть ворожо, написав це всенароднє свято „ювілейним тьма“.

У своїй замітці з 30-го липня ч. р. „Як був з ювілеем“, написав „Громадський Голос“ правду про узгодження програми свята у Львові і про дозвіл на конгрес української культури. Натомість уся вину „Громадський Голос“ зложив на Діловий Ювілейний Комітет і на Централю, зложив написавши, що Централю чого не приготувала на ювілейний здиґ.

Про цілковиту безпідставність і злобу того закиду переконані всі ті чинники, що були свідками великої праці Просвіти і гідної пошани до свята. І цей черговий напад „Громадського Голосу“, як і всі дотеперішні заступав би на цілковите зігнорування, як би не була цікава й характеристична подія. Цю ж „Громадського Голосу“ поквально і з мовчатию повторив і використав відомий і вже ж до українського зорганізованого життя становив відлам польської преси.

Уже дня 29. VII. 1938 р. помістив відомий співредактор статтю „Dziennik Polski“ з назвою: „Słowo Narodowe“ з дня 30. VII. 1938 р.

стало статтю п. н. „Kompromitacja Pracy“ український „Ilustrowany Kurjer Codzienny“ з 29. VII. 1938. помістив статтю п. н. „W podjęciu się stwarzają Ukraińcy pogory „zrykanowani“ do wlede“.

Річева відповідь охоплена цим публісником, а про цілі тих статей нема що й говорити. Вона ясна і всім відома. А яка ж цілі роботи „Громадського Голосу“? Чи та свята?

На те питання нехай кожний майже відповість у своїй національній і громадській совісті.

У Львові, дня 4. VIII. 1938 р.

Діловий Ювілейний Комітет. — Головний Виділ Просвіти.

Завзяті бої над рікою Ебро.

Комунікат штабу ген. Франко подає: На відтинку ріки Ебро відкинули ми наступи ворога. На відтинку Месвіненди наші частини пішли вперед. На гірським терені відтинка Тахо ді Гвадала наші частини успішно відкинули ворога, що крився в терені.

ЛЕТУНСЬКА АКЦІЯ.

Авас повідомляє зі Сарагосси, що минулого дня кількасот літаків ген. Франко бомбардувало ліві ворожні війська на відтинку Ебро. Це бомбардування приневолило ворога покинути всі наступи на тому відтинку.

З Валенсії повідомляють, що національні летуни бомбардували вчора рано тричі Валенсію. Велика кількість бомб упала в дальніших Грао, Каваналь, і Нарарені.

Із Перпініану повідомляють, що минулої ночі мешканці Сервіє чули оживлену стрілянку й гук протилетунських гармат від сторони Порт Бу. Чути було теж шум моторів і нагальні вибухи бомб. На підставі інформацій, які надійшли, саме бомбардували пристань Ляфскаля. Число жертв невідоме.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Комунікат міністерства оборони повідомляє, що на терені ріки Ебро далі тривають завзяті бої. Майже всі наступи ворога відбиті. На півночі від Файан червоні війська здобули три

важні стратегічні пункти. На фронті Ебро черв. частини далі посуваються на Гвадалахару.

НОВИНКИ.

— Комітет Лікуваниця Черче-Житківської Традиційні Сезонові Вечерини 7. серпня у „ПАЛАТЦІ“. Настрій — суцільно веселий — забава, повин чару і неспокій. Сір міс Черче на 1938 р. Початок 8.00. Занепокоєння не висилаємо.

— Виступи львівських міських театрів у вівторок. Труп львівських міських театрів режією Януша Варницького виступили в міських лікувальних місцевостях, а саме: в 1. в Манюві, 7. 8. в Трускавіч, 8. 8. в Дрогобичі, 8. (мабуть) в Моршині. Далі виступили до Буш-Фекете п. н. „Лан“.

— Кари на свячеників за панахиду старості у Львові покарали за пошани хиди за душу поак. Коновалов Євген, дня Григорія, завідає Архивом. — 10. 100 зол. або 10 днів арешту. — 11. 100 зол. або 10 днів арешту. — 12. 100 зол. або 10 днів арешту. — 13. 100 зол. або 10 днів арешту.

— Чужинці про події у православній Холмщині. „Прагер Прессе“ ч. 191 з 1938. містить лани про 114 церков на Холмщині пастирський лист православної митрополії.

— За що старство закрило дитячий садок у Журавні? Дня 4. ц. м. прийшло з повітового старства з Жидачева письмо з 28. липня, в якому старство заборонило вести діяльність дитячого садка при кружку „Р. Ш.“ у Журавні. Як можна розв'язати старство? подало: „Заржонд коли не пжестівега спісьє регуляміну, поневаж гми паньствоови не бид сьєвєани“. Як нашим читачам уже відомо, старство дало дозвіл на дитячий садок у Журавні під умовиною, що садківська мусить вчити дітей „гми паньствоови“.

— Український Музей у Харбїні. Українська Далеко-Східня „Січ“ у Харбїні рішила зібрати зразки українського народного мистецтва для музею в Українському Національному Домі в Харбїні та для розміщення деяких зразків у музеях Японії в Маньчжу-Ді-Го. Українська Далеко-Східня „Січ“ у Харбїні (Новоторгова 9), Маньчжу-Ді-Го, звертається за піддержкою до всіх, хто вважає почин створити Український Музей у Харбїні корисним та правесним.

— „Микола Шугай“ буде сфільмований. Ужгородська „Нова Свобода“, ч. 34 з 28-го м. м. повідомляє, що роман І. Ольбрахта „Микола Шугай“ буде сфільмований. Ще лиш не відомо, в якій мові буде ця фільма накручена.

— Полекші у переїзді залізницею від 8. до 18. серпня ц. р. Від 8. до 18. серпня залізниця повторює пільгові переїзди залізницями для дітей до 14 літ. Від 11—21. липня скористало з таких полекш 200.000 дітей. Умовини для пільгового переїзду в дні 8—18. серпня такі самі як і перешє, себто кожна доросла особа, що їде на осн. нормального або пільгового білета, має право забрати зі собою п'ятеро дітей до 14 літ. Займає білетів для дітей є 87 і пів проц. Опікун дітей мусить закупити карти участі для дітей в ціні 30 сот. за штуку. Після підписання карти має надіслати білети для дітей зі знижкою 75 проц. на подорож в одну сторону. Білети ті слухать опісля для безплатного повороту до стадії перісного візду. Тому перед поворотом опікун дітей має остемпловати в білетовій касі ті карти участі та пільгові білети для дітей, висловані на перісну подорож. Полекша торкається І, II і III класи особових і поспішних поїздів.

— Сторож у паші льва. В четвер вечором у цирку Станевських у Львові розігралася страшна сцена за кулісами цирку, але на щастя не скінчилася трагічно. Отже підчас виступу акробатів на арені, яких публіка голосно оплескувала, 27-літній сторож Л. Шумовський підійшов до клітки з дикими звірятами, щоб провітрити, чи вони підготовані до виступу. У хвилині, коли отворив клітку, лев схопив Шумовського за плечу руку, відгриз чотири пальці і почав шарпати. На крик нападеного надбігла прислуга цирку і вирвала Шумовського з лабєт льва. Раненого відвезли до шпиталю.

— Львівська хроніка. При вул. Рутівського самохід наїхав на наколесника Василя Лабу, який потовкся. Раненого Лабу відвезли до шпиталю. — При вул. Доїздовій самохід наїхав на 41-літнього О. Луцишина, якого в непритомному стані відвезено до шпиталю. — На Гетьманових Валах заснув у четвер втомлений Станіслав Демський. Короткий сон використав принаслідок здоїд, який забрав Демському течку.

— Зулар з льокомотивою. З Зеленої виїхала льокомотива до Зеленички, щоби звести поїзд навітажений деревом до державного тартаку в Надвірній. В половині дороги до Зеленички льокомотива аударилася з льорою, навантаженою деревом. Від аудару є п'ять осіб ранених, яких відвезли до шпиталю в Надвірній.

— Вбивство і самогубство у Трускавці. В п'ятницю 6.30 рано прибув до Трускавця 35-літній Теодор Іванків з Завадки, пов. Долина, і пішов до ресторану Шпангів, де служила його жінка Параскева. Не заставши її в кухні, пішов до її помешкання і там підірвав їй горло бритвою. Не довго померла від впливу крові. Опісля Іванків побіг до ліса і повісився на дереві. Причиною самоци подружжя непорозуміння.

— Крива хроніка. В п'ятницю вранці в Синьому мийшли на залізничному шляху тіло Станіслава Фуска. Що було причиною смерті, не відомо. — На залізничному шляху Чортків—Станіслав, особовий поїзд наїхав на проїзді за залізничним мостом на Дибстрі, на віз 37-літнього Петра Патрушка, який теж агинув під колесами поїзда. Його коні врятувалися. — На одній поїздовій у Ворохті бугай кинувся на пастуха Миколи Середюка і заколов його рогами. Пастух загинув негайно від ран.

— Грім знищив фабрику спирту. Підчас бурі з великою грім ударив у фабрику спирту в Ожиді в Румунії. У фабриці було 10 вагонів

спирту і тому вибух спирту знищив цілу фабрику. Шкода сягає понад 3 мільйони лєй.

— Немовлята з двома головами і трьома ногами. В місцевості Баці в Румунії селянка Домініка Теодорова привела на світ немовлята, зрослі немов сім'єські сестри. Немовлята мають дві голови і три ноги. Мама і діти здорові.

— Замість гудзиків — малі рефлекторики. На зборах членів ліги протинавтомобільних випадків один із членів ствердив, що самоходи, й інші механічні поїзди і навіть ровери мають заводу малі рефлекторики та дають змогу завважити їх у темноті. Зате людей зокрема мужчин у темнім одінню, не видно зовсім у темноті і тому падають жертвою випадків. Тому запропонував, щоб мужчини носили рефлекторики на одіннях замість гудзиків. Тоді то шофери зможуть легко завважити прохожих навіть підчас найбільшої темноти.

— Жидівські лікарі можуть лікувати лише жидів. Новий розпорядок німецького уряду дозволяє жидівським лікарям лікувати лише жидів. Щоб оминути соціальних комплікацій, відповідні лікарські організації займають переважну дотоперішніх лікарів жидів на інші професії. На переважну державу дасть відповідні фінансові засоби. Лікарі жиди, б. фронтові воїни, дістануть з лікарської палати зворотну допомогу, якщо є бідні і заслужують на підтримку. „Фелькшєр Беобахтер“ вияснює, що лікарський стан був дуже заживдівлений. На 37.525 лікарів у Німеччині було в осені минулого року 3.748 лікарів жидів, себто 10%. У Берліні відсоток лікарів жидів був ще вищий, бо аж 27%. Згаданий розпорядок торкнувся більше ніж половини лікарів у Відні, де на 1.787 лікарів усіх наук було 1.127 лікарів жидів, на 1.162 спеціалістів — 620 жидів, на 637 зубних лікарів — 412 жидів. У зв'язку з цим розпорядком вирінає питання, де буде мешкати 2.159 жидівських лікарів з родинами на випадок масових ексмісій з помешкань.

— Як населення Нью-Йорку витало сміливого летуна? В четвер 4. ц. м. приплив до Нью-Йорку кораблем „Менгатен“ американський летун Дуглас Коріген, який недавно перелетів „помилково“ з Нью-Йорку до Ірландії на старім літаку, що не мав навіть висильної радіостанції. Корігена витало населення Нью-Йорку з величезним захопленням, найбільшим від часу повороту Ліндберга з Європи. У хвилині візду корабля до пристані відозвалися сирени усіх кораблів, фабрик і т. п. На відгомін сирен величеська юрба народу, що зібралася в порті, кинулася до берега, де мав причалити корабель. Одночасно над портом появилися ескадри літаків. Наплив юрби був такий великий, що корабель не міг приплисти до берега і висадити подорожніх. Шойно численним відділам поліції вдалося утворити шпалір, щоб Коріген міг висісти з корабля на беріг. Сміливий летун відїхав самоходом в асисті мотоцикліста до гостиниці, де ще довго витало його з ентузіазмом ньюйорська вулиця. Коріген мусів приняти безліч фотографій і репортерів уже на кораблі, яким заявив, що до Європи полетів „помилково“.

— Страшна буря над Чорним Морем. Перед кількома днями лютувала над Чорним Морем страшна буря, покривала з якорів у Констанції багато кораблів, що порозбивалися до скал. У запінених хвилях моря втонуло теж кілька осіб.

— Замість класти голову під топір — гинуть від газу. Директорія Клайпеди рішила відослати соймикові проєкт зміни карного кодексу. Новеля передбачує зміну виконання кари смерті. Німецький закон, що обов'язує до тепер у Клайпеді передбачує виконання присуду смерті на шафоті під топором катя. Якщо соймик прийме новелу, засуджених на смерть з клайпедського краю відослатимуть до Ковна до „газової келії“, де згинуть від газу.

— Боротьба індіан з білими ще не скінчилася. Хоч оселі індіан в Америці щораз то зникають з лиця землі, боротьба індіан з білими ще не скінчилася. Індіанці боронять завзято свої останні терені, що їх намагаються їм відібрати білі. Про війну індіан з білими в Канаді свідчить найкраще лист провідника індіан з Альберти, що його він вислав до короля Юрія VI. В цьому листі індіанці покликуються на обіцянки „великої білої королеви“ (Вікторії) і бігають її правду, щоб заборонити білим полювати та поселяватися на теренах, що належать до них від „початку світа“.

— Розладдя в травленні. Спеціалісти світової слави стверджують, заживдівні жидів дієвлять природної гіркої води „Францішка Йосефа“.

Цирк Станевських у Львові.

Прем'єра цирку Станевських, що П заповіжено барвистими афішами, відбулася у четвер вечором. Вистава викликала загальне зацікавлення публіки, не вважючи на огірковий сезон, чи може саме завдяки ньому.

Велике шатро цирку заповнене глядачами, які воліють сидіти під полотняним, ніж залізним дахом: канікула не є союзником кін і театрів.

Цирк Станевських відомий зі своїх попередніх вистав, приготував і цим разом гарну програму світових атракцій, що може задовольнити навіть дуже вибагливих цирко-манів, тимбільше, що поодинокі точки стоять дійсно на мистецькому рівні. Центральною точкою теперішньої програми є гарна тресура кількадесяти тигрів та левів у презентації п. Жіро, знаного з американських фільм. Крім цього: тресура арабських коней, шотоських кушків, малп, навоздушні еволюції, група угорських акробатів Кеніет, чвірка Монгадорс — жонглери з париського Бержерю, Дин-Дон музикальні сатирики, знані з радія і грамофонових кружків, виступ мистця антиподистів Бравна з партнеркою, акробати, коміки, виступ сестер Кулін, які презентують джокейський акт з цирку Рояль в Бруксєлі, та інші атракції, що доповняють цікаву програму.

Недомагання видно в адміністрації, що не може дати собі ради з юрбою глядачів. Нема зовсім програмок, з яких можна би слідкувати за акцією.

Цирк розбив свій табор при вул. Пелчинськїй. Є догідна комунікація тривалістю навіть уночі, через що люди також не можуть відійти перед кінцем програми.

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ В СПРАВІ ТАБОРІВ „ОРЛІВ“.

Жіночий табор „Орлів“ на Соколі б. Галича відбудеться з незалежних від Товариства причин у спізненому речинні від 8—22 серпня ц. р. Зголошені до табору мають приїхати в понеділок 8-го ц. м. Цього дня буде жлати у Галичі на залізничному двірні до ранішніх поїздів фіра на клунки. Таборова Комісія.

ТАБОР ПРАШІ „ОРЛІВ“ У КРИЛОСІ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

Наступні групи учасників табору будуть такі: III) 1—15 серпня; IV) 15—29 серпня; V) 29-го серпня до 12-го вересня; VI) 12—26 вересня. Додаткові письмєнні зголошення до табору у Крилосі надсилати на адресу: Т-во „ОРЛІ“ КАУМ, Львів, вул. Шептицьких 14. Таборова оплата за удержання 1 зол. денно. Референт Таборів „Орлів“.

† Іосмертні згадки.

О. ІГНАТІЙ ЮХНОВИЧ.

Дня 2. ц. м. помер у Тухлі о. Ігнатій Юхнович, вислужений скільський і тухлянський декан, з правом уживання фіолетного пояса і колпака, довголітній парох Тухлі і визначний громадянин, ур. 29. грудня 1857 р. у Славатині пов. Підгайці. о. І. Юхнович упокоїся в 56 році священства — В. Й. ПІ

Спорт.

УКРАЇНА У МОСТИСЬКАХ.

Перша дружина України виїждить у неділю 7. ц. м. до Мостиськ на виїзді таємності Сваж.

УКРАЇНА — ГАРБАРНЯ.

Товарський матч обох дружин відбудеться в неділю 13. ц. м. Час і місце стріли подано пізніше.

ЗОРЯ — СТШЕЛЕЦ (ПЕРЕМИШЛЯНИ).

Фінальний матч за мистецтво Ц-класи і віді до В-класи відбудеться в неділю 7. ц. м. з Перемишлянах. Українська дружина рішуче перемігала свого противника, означе повинна пам'ятати, що до кожної стріли треба виходити на грише з амбіцією та вірою в перемогу. Програма зі славім Стшєльцом бузав гірше розарушеним дані тах українських глядачів, що на той матч прийдуть.

ВЕЧІР БОНСУ В УКРАЇНСЬКОМУ ДОМІ В ХАРБІНІ.

Українська далекозхідня „Січ“ 18-го ц. м. улазєла в „Українському Домі“ в Харбїні вечір бонсу. Речі пройшов з добрим успіхом.

НЕРІ КРИЛІВІЦІ І І. І. І. І. І. І.

СЛУЖБА БОЖА Б-ДУР НА МІШАНИИ ХОР. Музикант М. О. Гайворонського. Видання 1-го і друкарня Чина Са. Василів Р. у Журавні 1935. стор. 58.

